

Devátý rozdiel praví o Ipokrasově dceři v drakovú tvárnost kúzlem proměněné a o dvú rytieři, jenž sú pro ni zahynuli v tom ostrově.

Rozprávějí, že v tom ostrově, jenž slóve Lange nebo Elade, jest i podnes dci Ipokrasova v tváři drakové kúzlem proměněna. A ta jest slúla Diana, neb když byla po svém otci jakožto dědična toho ostrovu ostala. A pro to i svú přesilnú krású mnoho kniežat i králóv snúbcí měla. Okolnie kněžny jí toho závidiece chytrých mistróv osnováním proměnily sú jí v tvárnost draka přeškaredého, sto latróv vzdéli, jehožto hrózú měščeníné z města úhlavného, v němž i ona bydléše, sú utekli a město opust'alo. A ta dievka v té tvárnosti drakové tu zuostala, ale jáť sem jje neviděl. Ale lidé ostrovu toho jistie to a nazévají jí paní té země. A pravieť, žeť z toho města obořeného vycházé na každé léto třikrát a nižádnému neškodí, leč jí rozhněvají, a oniť mnie, žeť se ještě má vrátiti v svú panenskú tvárnost, když by který rytieř tak udatný byl, že by toho draka v usta políbil, tehda by se v svú tvář navrátila, ale dlúho by živa nebyla. I byl jest

jeden šlechtný rytieř z špitála svatého Jana v Rodě, jenž vedlé toho ostrova bliz leží. Ten byl umienil toho draka políbiti. A tu pannu té ohavy zprostiti. I jel k tomu miestu, když ten drak ležieše, tehda drak proti němu vyjide a své hlavy proti němu přehrozně pozdvíže. A on se i kuoň jeho tak užase, že se ihned s ním pravým úprkem zdvíže na vysokú skálu a skočí do moře, i utonu kuoň i s svým pánem. Také byl jeden mládenec, jenž s jinými kupeckými lidmi plul po moři. A když k tomu ostrovu plavci přistachu, chtěce otopčinúti, udá se tomu mládenci procházeti v tom ostrově a nevěda o tom draku nic, i přijide k tomu městu obořenému i uzře krásnú pannu, ana sobě vlasy rozčešuje vzhlédájíc se v zrcadlo. A on mnieše, by byla ženka prázná. A když se k ní přiblíží, ona jeho upatři v zrcadle a opatřivši se za se, otáza se jeho, co by chtěl, a on vece: Chtěl bych tvým militkým býti. Ona odpovédě: Jsili rytieřem. On vece: Nejsem. Tehda ona povédě: Nemóžeš mým militkým býti, leč by byl rytieřem. Protož kup ot svého tovaryše rytierstvie a příd' sám zajtra sem a jáť proti tobě vyjdu v drakové tváři a tu mě polib v usta a budu tvá a buduť ihned zbavena své strasti a poklad muoj veliký i tato země všicka bude tvá. A kakž koli mně uzříš v té hrozné postavě, však se nelekej, neboť tobě nic zlého neučiním. A semť tak zakúzlená a jinakt' nemohu zbýti, abych té ohavnosti byla zproščena. Tehda ten mládenec vrátí se do lodie a povédě svým tovaryšóm svú příhodu. A kúpiv rytieřstvie a způsobiv, aby jeho tu čekali, i jide tam druhý den. Tehdy ten drak vyjide proti němu. A když mládenec jeho velikost a škaredost opatři, leče se velmi i počé utiekati a drak plazi se po něm. A když uteče do

lodie a lodí ot břehu otstrčichu, drak ten hrozným křikem vzúpě i vrátí se na své miestu. A ten mládenec tiem uděšením třetí den umře. Potom pak i před tiem mnozí sú jej vídali, ale pro tu hrózu nesmějí se o to pokusiti.

Devátýnádstý rozdiel praví o dvú zemí ejipských, o lidech krevné a červené barvy.

Ejipská země jest na dvě rozdělena, u vyšší a v dolejší. Vysoká ejipská země slóve Rama a nižšie Jessen. A jest země ejipská velmi dobře obhrazena vysokými horami a skalím, jichžto nesnadně muož kto dobýti, leč ke vschodu slunce. Tu jest Ejipt osezen Červeným mořem, jenž příleží k Ejiptu a táhne se k Tusskaní, a líc k západu slunce příleží Ejipt k Lybí, jenž jest země suchá a horká a máť málo ovoce, a tak

Ejipt jest obklíčen se všech stran horami, mořem a velikú púští a netěženú zemí, ješto, kde věž **zdeřána**, jest púšť dvanádeste dní púti. A v té zemi Nubie sú křesťané a sú červené a černé barvy jako múřeníné, a to jest pro veliké horko, jenž jest tu v Ejiptě, a jest pět vlastí jako pět biskupstvie. Jedna slóve Sahyt, druhá Mezer, třetie Yre, a to jest jeden ostrov. Čtvrtá slóve Alexandrská. Pátá Damiate, a to bylo jest velmi veliké a mocné město a křesťané sú jeho často dobývali, a protož obořili sú pohané věže i zdi a učinili sú město menšie dále ot moře, a to nazývají Damiate, a tak ižádný nebydlí v starém Damiate. A tu jest vschod s moře do Ejipta a druhý vschod nebo vjitie jest v Alexandrí, a to jest velmi pevné a dobré město, ale nemají sladké vody kromě té, ješto berú z té řeky Nilus. V ejiptské zemi jest málo hradův a tvrží, neb sic sama země jest tvrdá v sobě.

Dvadcátý rozdiel praví o jedné potvoře, jenž má spósobu člověčí až do pasa, a zodek jest kozí et cetera.

V **ejiptské** púšti jest mnoho svatých pústenníkův a bratří, jenž mnoho věcí divných často vídají, nebo bieše před jednoho přiš

la divná potvora jako člověk s velikýma ostrýma rohama, kteréžto na své hlavě mějěše, a bieše podobná k člověku ot vrchu až do pupka, a z dolu mějěše kozí spósobu, a když ji zaklíná pústenník boží mocí, aby jemu pověděla, co jest, tehda ona odpovědě a vece, že by bylo smrtedlné stvořenie jako i on, a prosěše toho pústenníka, aby za ni Boha prosil toho, jenž jest s nebe stúpil a v tělo panny se vsadil a tiem vykúpil vešken lidský národ, a ihned zmisela před ním. A potom té potvory tělo bylo nalezeno a ještě mají v Alexandří tu hlavu i s rohy a jáť sem ji viděl a byla mi ukázána. A to rozprávěno ot ctných kniežat, že se jest tak stalo.

Jedenmezcétný rozdiel praví o ptáku, ješto slóve fénix, česky samolet.

V Ejiptě leží jedno město, jenž slóve Cleopolis, totižto Chvály město, v němžto jest chrám po chrámu jerusalemském ustaven, kakžkoli jemu málo podoben jest. A kněžie mají v tom chrámě psán ten čas i hodinu toho jediného ptáka v světě, jenž slóve fénix, totiž samolet, kdy má umřěti a kterak se má naroditi, neb když ten pták bude pět set let v stáří, tehda ti kněžie připravie oltář v tom chrámě a položie naň síru a trnie suché, tehda přiletí pták na ten oltář a sede na tom **trní** a síře a ot horkého pověťrie zapálí tu síru i trnie a spálí se i s ptákem u popel a kněžie v ta dobu kadie, zpievají svým obyčejem vókol toho oltáře stojiece. Pak druhý den naleznú v tom popele červ ležúce a den třetí ten červ obrátí se v dospělého ptáka a uletí pryč. To sú mi pravili zajisté ti kněžie pohanští a okázali sú mi to v písmě, že se to dalo a má se státi. Také vídají často toho ptáka v téj zemi najviece a v Arabí a jest málo větší nežli orel a máť jako zlatú korunu na hlavě, hrdlo žluté, lesknaté, ocas průhatý a biely napřech s červenými prúžky i brky a křídle sú ohnivé barvy, chřbet modrý, a jest velmi milého opatřenie a zvláště, když naň slunce svietí, neb se vešken leskne a všecky své barvy okáže, a jáť sem jej viděl dvakrát.

Pěťmezcétný rozdiel praví o sicilské zemi, o vzdy kvúcie zahradě, o hadiech, jimiž zkúšejí, jsúli děti pravého lože, čili nic, a o horách ohnivých, o cestě do Jerusalema z Sicilie kapitola.

Sicilie jest veliká země a drží dobře vókol puol čtvrtá sta mil a ležíť mezi mořem Benátským a Janovským a ta moře ochycují všicku vlaskú zemi. A jde jedna zátoka z nich, jenž jest jedno osm mil lampartských všíří a osahuje Kalabrí a Sicilí. V Sicilí jest mnoho neznámých věcí, jichžto jinde není. Neb tu jest zahrada, kterážto rozličné ovoce přináší, a ta ústavně ktve, zimě i létě, takže s jedněch štěpův ovoce berú, a druzí teprv zkvítají. A dřeve, nežli ti otektvú, až druzí kvíestí počnú. A tak na každú chvíli vzdy někteří štěpové ktvú v té zahradě. Také sú tu hadové, jimiž zkúšejí, jsúli děti pravého lože, čili nic. Protož kterýž muž své ženě nedóvěří, ten vezma dítě jejíe a pojma súsedy s sebu, i posadí dítě mezi ty hady, jestli pak dítě lože pravého, hadové jemu nic neuškodí. Pakli jest v cizoložství počaté, tehda je ihned do smrti uštípí. Protož jsú tam ženy šlechtné, ač ne pro Buoh, ale pro pomstu. Také jest v Sicilí hora, ješto slóve Etna, ta ustavičně v sobě hoří a plameny z nie sopcí a nemohú býti uhašeny. Také sú v té zemi hory, jenž slovú Colye a sú sedmi mil vzdáli, kterážto ústavným plamenem hoře. A ten plamen se v rozličné barvy proměňuje, po nichž se lidé umějí zpravovati v proměnách povětríe tak, že znají, kdy zima nebo horko, sucho nebo mokro, jasno nebo mračno má býti a jest těch hor devět a slovú také Vlkanie a ležie jedno šest mil ot vlaské země a lidéť tu mnějí, žeť jest šíje pekelná, neb tak veliké a škaredé plameny z sebe vypúštějí.

Sedmdesátý a osmý rozdiel praví o ostroviech, ješto slovú Doden, kdežto lidi jedie, ale knězem udávené kapitola.

Také naleznúť tu ostrovy, ješto slovú Doden, v nichžto lidé jedie mrtvá těla člověčie, neb chtěie tomu, když by to tělo červie jedli, tiem by déle jeho duše muky trpěla. Protož, když kto mezi nimi bude nemocen, tehda pójdu s obětí k knězi, a ten otieže modly, máli živ býti, čili umřieti. A když pak die kněz, že jest slyšal ot modly, že má umřieti, tehda přide s jeho přátely k tomu nemocnému a, drže jemu chléb před usty, udáví jej. A potom sřeže jemu hlavu, a to jest v té zemi svaté skončení. Potom jej rozsekají na kusy. Ale tak, že kosti celé ostanú. A ty pochovávají se zpíeváním po jich obyčeji a to maso vaře a pozovú na to svých lepších přátel. Pakli by který přítel nebyl k tomu pozván, ten by jako zavržen byl. A budeli maso churavé, tehda dějí: Veliký ste hřiech učinili, že ste ho dřeve neudávi, neb ste tady jeho duši zmučili. Pakli bude maso tučné, tehda chválé, že sú jej v pravý v čas zahubili a duši tiem spieše Bohu vypravili. A pak najblížší přítel vezme leb jeho a obloží ji zlatem nebo stříbrem a pie z nie do svého života jakožto z najmilejšieho osudie.

Sedmdesátý a devátý rozdiel praví o obřiech jednookých, o lidech bezhlavých a jinak potvořených.

Pod tiem králem z té země Doden naleznú jeden ostrov, v němžto sú velicí obrové. A majíť jediné hrozné oko na prostředce čela a ti jiným nejsú živi, jedno surovým masem a rybami surovými. Na jiném kraji té zemi sú lidé bez hlavy a mají oči na ramenú a mají usta na prisiech a ta sú spôsobena jako podkova a slóveť ten lid Blomanen. Sú také v té zemi jiní lidé, ješto také hlav nemají, a mají oči i usta szadu na pleci. A sú opět lidé, kterážto ani nosa, ani očí nemají, ale mají tvář desknatú jako talěr a miesto očí sta dvě díře malé a mají usta jako rozsedinu napříeč. Také v té zemi nalezneš lidi jiné, ješče nesličnějšie, jichto pysk dolejší tak dlhý jest, že všicku tvář jim přihrývají, když spie.

Osmdesátý rozdiel praví o malých lidech, o lidech s koňskými nohami, o lidech obého přírodu, o lidech, ješto na kolenú chodie kapitola.

V těch ostroviech, ješto Doden slovú, sú lidé malí jako trpaslci a miesto ust mají malú dierku okrúhlú, v nížto vstrchie malú tresku, a tak ssú pokrm v se, jinak nemohú jiesti. A takéť nemohú mluviti, jednoť kývají mezi sebú, a rozumějí sobě dobře. Také tu nalezneš lidi, ješto mají koňské nohy a běžie rychlejie nežli kóň a lapají zvěř a tu jedie, jiněhoť pokrmu nemají. Také sú tu lidé chlupatí jako morské kočky a ty snadně lezú na zdi i na stromy a chodie na rukú i na nohách jako opice. Sú také tu lidé, kteřížto mužie i ženy spolkem sú a mají oboj nástroj mezi nohama, a každý má jeden prs mužský a jeden ženský a nosie i rodie děti jeden jako druhý. A v pojímaní obého nástroje požívají. Nalezneš také v tom království lidi, kteřížto jedno na kolenú chodie a kráčejie každému kroku tak se naklonějí, jako by padnutí chtěli, avšak chodie dosti spěšně. A na každé noze mají osm prstóv. Takého dvorného i jinakého muož tam naleznúti velmi mnoho, že ledva tomu mohli by uvěřiti ti lidé, ješto sú v tom nebyvali, neb tak bezčíslná rozličnost tvárnosti doličuje nemylně nevymluvnú múdrost a moc Pána Stvořitele.

Osmdesátý a prvý rozdiel praví o království Matameren, v němž sú lidé se psími hlavami, o jich viěre a obyčejích a o jich králi.

Ot svrchu psaných zemí táhnú vzhóru po velikém moři a přijedú do jedné země, jenž slóve Matameren, a to jest dobré a veliké království, a v něm tovaryšní a čestní lidé sú. A sú lidé podlé své viery bohobojní. Ale všickni mají psie hlavy, avšak sú milí a ochotní a svému pánu poddaní a po

slušní a věrní jakožto i tyto psi svým pánom, a proto, že sú ku psóm hlavami podobní, slovú kinocefali. A onit' věře, že Buoh velikú moc volu dal jest, aby člověka svým úsilím krmil a jemu jeho potřeby dobýval, a že jest jako člověčí tovaryš. Protož modlé se bohu v tvárnosti volové učiněnému, a tak každý člověk z té země má obraz vola stříbrný nebo zlatý na čele visiece a na svědomie, že sú na svého boha laskaví, a větší díel toho lidu chodí nah, jedno že své lóno přikrývají rúškú. Jsúť také silní a zmužilí a rádi bojují a mají veliké štíty a kopíce. A když jmú svého nepřétele, tehdať jeho snědie, a to jest nětco málo psie vášně. Král z Matameren jestit mocný, bohatý a nábožný král. A máť ústavně páteř na svém hrdle, na němž dobře sto velikých perel jest ot vschodu slunečného. Na tomť on modlí se na však den bohu svému dřeve, nežli jie. A u toho páteře visí veliký rubín ot vschodu slunečného, ten jest dobře jako noha vzdéli a jako ruka všíři, a jáť sem ten rubín viděl, a onit' chtie, že v světě ižádný tak dobrý nenie. Neb jest tak skrze a skrze jasný a krásný a lesknatý, že jej zdaleka muož opatřiti. A když ta země krále sobě volí, tehda dadie jemu ten kámen miesto koruny a tak jeho mají všickni tepruv za krále. Ten veliký kán, kterýžto mní se pánem nade vším světem, ten by rád byl ten kámen kúpil, ale nemohl se jemu nikdy dostatí. Také ten král z Matameren jest zpravedlivý súdce všie zemi a nedopustí ižádnému bezprávie učiniti a jedúť bezpečně skrze jeho zemi. A ta země uosáhla jest vókol dobře tisíce mil.